

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 форишти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 7.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожкић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилаетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Предплата на „Зем. Гласник“ од 1. Јануара 1869. стане

До конца Марта на ф.	1.25
„ „ Јуна „ „	2.50
„ „ Децембра „	5.—

За Србију тромесечна је претплата 15 гр.

Ка ће да куни порез?

Кад наши оцеви вароши тај предмет видоше на дневном реду последње општинске седнице, неки се беху забринули, мислећи да се хоће општинарима наметнути одговорност, што досад имадоше маџистратски чиновници. Расправу о том предмету наћи ће читаоци у самој извешћу седнице, у којој је г. Орелъ пројект у тој ствари писмено предложио, који ево саопштавамо као што следује.

„Купљење пореза и других дација у овом војеном комунитету није се од вајкада могло ограничити на неколико дана у месецу или у недељи, но морало се сваки дан предузимати; јер нужни новац за издржавање служећег и пензију уживајућег овдашњег персонала и за снабдевање других потреба не набавља се овде, као у граничарским региментама, где земаљске војене касе независе од оног новца, који се тамо шаље. Овде се мора новац за сву магистратску и општинску потребу по предрачуну, као и за месечно отплаћивање царевини спадајућег контрибуцијоног паушала и непосредног данка непрестано истеривати.

На тај начин на себе самог и на своја издржавајућа средства упућен и при том још службено обвезан, да се царевини новац, који јој припада, месечно шаље, мораде магистрат до сад стално два чиновника купљењу државног и општинског сваке струке данка употребити; и почем негу ни градоначелник, нити пол.-економски референт при том свагдањем купљењу новаца суделовати, те тако

на то ни пазити не могу, да се овај редовно у записник заведе, и свакој плаћајућој странки признаницу издаје: то они морадоше због одговорности, коју им постојеће форме налажу бригу водити, да они чиновници, којима је тај посао поверен, порезне записнике сваки дан закључе, да примљени новац у магистратску касу доносе, где се он по пропису у новчани дневник заводи и с њим располаже, и да сваки плаћац данка из своје свршетком године по магистратским записницима закључене порезне књижице увидити може, колико је у години дуговао и платио, те тако колико је свршетком године дужан остао или преплатио.

Но премда је на тај начин овде купљење данка за градоначелника и варошког управитеља спрам сних чиновника, којима је то купљење поверено, сигурност у толико ујамчена, у колико су сви ови чиновници и од самих плаћајућих странака контроловани, по чему би дакле неред само онда могућан био, кад би се пренебринуо годишњи закључак порезних записника и изостало са плаћајућим странкама рачунско изравнање, то опет одвлачи свагдање предавање и односно примање у магистратској каси разног новца и с тим свезана манипулација дотичних чиновника (кључара и манипуланата) од њихових других званичних послова тако много, да је у том обзиру једна другчија уредба, која би особеним војених комунитета околностима одговарала, заиста нужна. Та би уредба састајати се имала у том, да се — кад би се градоначелник и варошки управитељ по правди опростили одговорности за примање плаћајућег новца, при ком они не суделују, и кад већ постојећи магистратски организам, који у свом двогубом облику и задатку самосталност и извршујући круг општине као такове

искључује, овде недопушта опстанак онаког порезног уреда, који у провинцијалу самом општинском скупљен новац од ове прима и у земаљску касу шаље. — један магистратски саветник као уједно и касе кључар придода местном полицајном уреду, који би са овим заједно радећи и одговарајући у присуству једног варошког одредника сав царевински и општински порезни данак купио, преко недеље у ручну касу сместио и сваке Суботе на основу закљученог порезног записника магистрату предавао и тако у том обзиру оно исто чинио, што код граничарских регименти кумпаније чине. Напротив морао би од сад, као и до сад, градоначелник одговарати за наредбе и мере, да се купљење пореза незаемари, а индивидуални порез новчаног данка са овим променама имао би се оставити политично-економном магистрату, односно уреду градоначелничког књиговодства да те послове по пропису врше.

По досадашњем искуству неби купљење јавног новца никако имало довољно успеха, кад ту неби полицајни уред као извршујући орган магистрата са својом одговорности и оним служећим људством, с којим располаже, суделовао, јер није доста, да се само онај новац прими, који се својевољно донесе, по он се мора опоменом, те где је нужно и силом истеривати, и то је управо главни посао при купљењу пореза, у ком је полицајни уред и досад — премда без одговорности — притицати морао, јер у свом непрекидном одношају са публиком само је њему прилика и средство у рукама, да овде станујуће стране и домаће порезне дужнике изнађе и плаћању принуди, што би дакле наравно у толико више чинио тек онда, кад би за истеривање и купљење данка непосредно одговарати и јамчити имао.“

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Ове недеље имамо доста материјала из општине да саопштите читаоцима. У Понедељник била је скупштина варошких заступника, а 11. и 12. о. м. пак седнице црквене општине. О општинском већу наћи ће читаоци опширно извешће на дотичном месту овога листа; шта се пак радило на састанцима црквене општине о томе говори следећи допис, који сав печатамо с том примедбом, да ћемо у идућем листу објективан извештај о бурној седници црквене општине од 11. о. м. донети. Сад је морао изостати због оскудице са простором. Речени допис овако гласи:

ж. — „Чујући са више страна, да наша два-три позната демагога и лармације, којима је главни задатак опадати све оно, што се на срећу српства клони, по вароши нашој силом хоћеју, да изврну закључак црквене општине о будућем избору чланова за нову црквену општину, немогу на ино, а да у неколико речи несаопштим какав је њен закључак, тако исто и побуде, због којих је она онај закључак донела.

§ 13. II. б. потврђених закључења гласи: „Бирачи су у општини сви општинари мушки, који су прешли 24. годину живота свога, који определене прилоге на подмирење црквено-школских потреба уредно доприносе, и не дугују на то за последњу годину.

Искључени су од права бирања они, који су због каквог злочинства осуђени, а к томе и они, који имајући рачун о каквом општинском добру или заводу такав за месец дана преко даног им рока, нису положили.“

Црквена општина закључила је: да за сад могу они бити само бирачи, који су 24. год. навршили, који плаћају општински прирез и свештенички бир, и недугују за то за 1867 год., а који су од тих навршили 30. год. ти могу бити и за скупштинаре изабрани.

Општина је за то овај закључак донела, што се досад под „определеним прилозима на подмирење црквено-школских потреба“ није могло друго што узети, доли општински прирез и свештенички бир, јер се досад одтуд издржаваху школе и свештеници.

Даље је црквена општина закључила: да како бирачи, тако исто и изабрати за скупштинаре немогу они бити, који нису 24. год., одно-

сно 30. годину прешли, који неплаћају ништа у име општинског приреза и свештеничког бира, који нису изплатили интерес за 1867. год. на узети новац из црквено-школских фондова, који немају на своје име никаквог имања преписатог, и чије жене плаћају општински прирез и свештенички бир, а тако исто они, који су због каквог злочинства осуђени.

Општина је за то овај закључак донела, што се под речима: „који имајући рачун о каквом општинском добру или заводу положити,“ неможе друго што узети, доли црквено-школски фондови. Шта је пак и оне, који неплаћају ништа у име општинског приреза и свештеничког бира, искључила како од бирања тако исто и од изабраника, то је за то чинила, што је држала, да онај, који досад није ништа на издржање црквено-школских потреба уредно доприносио, да тај засад неможе никаквог права ни имати, а због тога је и оне искључила, чије жене плаћају општински прирез и свештенички бир; а кад буду они на своје име плаћали на издржавање црквено-школских потреба, онда ће они и права имати. Општина је држала, да прво иду дужности па тек после права.

Ово је дакле закључак црквене општине, и ово су побуде, због којих је она тај закључак донела. Она није имала личности пред очима, већ се строго само закона држала.

Општина је закључила даље: да се штампаним плакатима позову сви они, који нису платили општински прирез и свештенички бир за 1867. год., који нису исплатили интересе на узети новац из црквено-школских фондова за 1867., да што пре исплате, како би и они могли постати бирачима, и они, који то исплате, имају се јавити г. Проти, и овај ће их предложити општини, да их ова упише у списак бирача. Даље је општина закључила, да се штампају имена оних, који до сад по закључку општинском могу за скупштинаре изабрати бити, а ако их се доцније још пријави, који по закону такођер могу изабрати бити, то ће се и њихова имена доцније штампати. Ми молимо сваког, који ове ретке узчита, да их саопшти и онима, који их не буду читали, како их неби други, криво о закључку општинском известили.

(Општинско веће 9. Децембра.) Претседник: г. Градоначелник. Извештач: г. варошки управитељ. Цервова: г. варошки адјункт. Маџистратски приседници: г.г. сенатор П. Петровић и А. Јовановић,

варошки преставници г.г. Коста А. Петровић, Ђ. Солар, Ст. Марковић и А. Д. Јовановић. Општинаара било је двадесет и четири. Почасно претседничково место заузимао је г. Ђенерал барон Кшиж. Седница се одпочела у пол десет часова.

Пошто је претседник седницу отворио рече г. Ђенерал, да пре него што се пређе на дневни ред имао би неке примедбе да чини, које је побележио. Прво је приметно, како у Францалској немачкој школи много деце, а у горњоварошкој напротив знатно мање имаде. То није добар знак, и родитељи треба подпомагати власт, да и у Горњој вароши деца школу боље посећују. По том вели, да је за општину од потребе, имати шљунка преправљена, а овога, као што чује, има доста у најближој околини вароши, одкуд би требало да се доноси кад вода опадне. Нека се тај материјал нађе свагда у преправности, јер увек је од потребе за варош. Лако је дереглијом доносити шљунка и песка, а и не сумња, рече, да неби агенција у томе општини од помоћи била. Још и трећи предмет, рече г. Ђенерал, има да саопшти заступништву. Пре неки дан дошла му је од непознате стране једна денунцијација, написана на српском језику, коју хоће у немачком преводу да прочита.

Ово анонимно писмо износи више страна и најпре говори, како је писац из „Зем. Гласника“ за то дознао, да г. Ђенерал често долази у општинске скупштине, те се живо заузима за унапређење благостања наше вароши. То је писцу дало повода да се одбрати на њега и да му у име више својих једномишљеника изјави јаде и невоље средњег сталежа и помоћ да иште за сиротињу. Јер, вели, да у Земуну има становника од три феле, богата, средња и нижа класа. Богата класа живи добро, а и нижа класа, тако рећи пролетаријат прилично излази на крај; али средњи људи, они, који највише терета носе, који стењу под дневним бригама, њима је додијало садање стање. У општини сами су богаташи заступљени, који нити маре, нити хоће да маре за сиротињу. Њих славољубље испуњава, они желе само да су господари. Средњу класу, која није заступљена у општини, намећу они дације, које она носити не може. То јасно показује, вели невнани писац, општински предрачун, који је ту скоро обнародован у „Зем. Гласнику,“ и кога је број денунцијацији придодан.

И маџистратске званичнике политично-административног одељења писац оптужује заједно са варошким заступништвом. И њима пребацује не поштину и трошацијску у праву са општинским приходом. Он ту особито навађа неке трошкове за које по његовом мњењу неможе се одговарати, па и е тога не само, што има дефицита око 2000 форината, него је и приход претеран, почем се сви варошки трошкови могу смањити на 10.000, а не 20.000 и више форината да изнесе. Он је једанаест точки навађао, које му се виде, да највише заслужују пажњу Ђенералову.

Прву тужбу подигао је због варошке болнице. Ту он налази сјајет мана, а ништа доброга. Мало Земунца се лече, вели, у нашој болници, највише су странци, а општина троши на тај завод више хиљада годишње. Боленици тако су хрђаво неговани и хранени, да непрестано пате од глади, а неки ту и умреше од глади. Болнички доктор сам за своју личну потребу ужива велики део шпитаља, па он као и болнички служитељ троши на рачун општинске касе. Овај, на пример, вели денунцијант, троши на дан до двадесет олби вина, као што то обљазни рестионичари посведочити могу.

Више од 3000 форината, рече писац даље, стане вароши ноћна стража, од које никакве користи нема. А какве помоћи може бити од страже, која се састоји из самих немоћних стараца, који се као ноћне аветиње вуку по сокаци. Уз то има она и свога комесара, који је добро плаћен из општинске касе.

Потом говори невнани писац о осветлењу вароши. Та је рубрика у предрачуну, вели, назначена

са 1200 форината, а арендатор у истини не добије више од 700. На ту има још и других назначених трошкова, као н. п. за 16 комада нових фењера 600 форината, толико се иште и за ренумерације, што је лоповлук.

Још је ове рубрике у претрес узео и пропратио, као трошкови оправке варошких зграда; делење милости сиротињи; трошак због официрских стана и због коначка пролазећих војника; непредвидне трошкове; чистићење и каадрмисање сокака. Све је то пропраћено примедбама, које дубоку мрзост према варошком заступништву и мајстрату показују, и које већином нису основане.

Кад је г. Ђенерал то опширно писмено прочитао рече, да он није пријатељ анонимности; код њега важи само отворена и слободна реч. Но почем се у реченој денунцијацији подиже тужба на варошко заступништво и мајстрат због општинских новца, то је тог мњења, рече, да се не може ствар на лако примити. Г. Ђенерал мисли, да треба један одбор да се наменује, у коме да су уз чланове варошког заступништва и мајстрата и нека лица из средње класе, у које име и ради које је тужба предана. Ту би одбор имао задаћу, да претреса и извиди ствар и да резултат изложи у једном елаборату, који ће се у „Земунском Гласнику“ обнародовати. То изискује част и поштење овога тела.

После г. Ђенерала први прихвати реч г. Пајић. Он рече да је тај предлог Ђенералов најбољи, што се радити може, јер су то бројеви, о новцу се ту говори, што изискује, да се ствар извиди. Па можно је, да има у денунцијацији нешто и основаног. Г. Пајић је тог мњења, да су у одбору људи средње класе.

Општинар г. Штрајхер рече, да је све оно лаж, што је денунцијант рекао у својој пасквили. Прво није истина, да је сама изумна класа заступљена у општини, које су чланови по највише људи средње и простије класе. Није се нико отимао, колико он зна, за то, да постане општинар; шта више, многи су законом натерани на то.

Први варошки претставник г. К. А. Петровић рече, да је оно од чести истина, што непознати писац рече о варошкој болници, као и оно, што је говорно о ноћној стражи, премда је све то претерано. Болница, која силног трошка стане варош од мале је користи по становништво, почем се по највише ту страници лече. У опште нас коштају општинске зграде сила трошка.

Други варошки претставник ће приметити на то, да је болница увек једно нужно ало. Али као што се сваки домаћин мора бринути за здравље и лечење својих укућана, тако исто мора то да чини и варош. И овај говорник тврди, да наша варош због географичног свога положаја има одвише трошкова на болницу, у коју долазе странци из околних страних земаља, упућени од консулата, да се ту лече. И ако је то сав истина, то ипак денунцијант тај нема право општину због тога нападати. Ако је човек, то нека јавно изиђе на среду; општина ће му бити захвална, ако јој недостатке до знања достави.

Варошки управитељ г. Карл рече, да се у болници морају лечити, ма били страни или овдашњи. И наша деца на страни налазећи се, кад су болесна, лече се по туђим болницама. Што се пак тиче управе са општинском имовином, то су рачуни ту, и предаће се испитивању варошког заступништва.

Г. Градоначелник такође се гњушава подле денунцијације. Да је то тако, као што непознати писац тврди, неби било 7000 форината готових новца у општинској каси. Нигде у свету, рече, не упражњава се тако автономно право и заступају се општински интереси боље него овде. Са обзиром на предлог г. Ђенерала рече, да идућег месеца и онако ће варошки буџет у претрес да дође, па се може уједно и та ствар да се извиди.

Пошто је мајстратски саветник госп. Петровић још приметно, да се ништа не може трошити

што општинско веће не одобри, које је само г. првог варошког претставника опуномоћило, да овај може са сумом до 30 форината располагати, рече г. Ђенерал, да се почне већање о предметима, што су на дневном реду.

Но пре него што се прешло на дневни ред дође један предмет у претрес, који је велики утисак учинио на све присутвујуће. Мало часа пре кад је седница већ започета била, преда се г. Градоначелнику запечаћено писмо, управљено на општинско веће. Прегледајући писмо рече г. Градоначелник, да је оно од г. М. Ивића, на почем је то писмо од четири табака, то ће укратко само рећи, што је при свршетку писано.

На то општинар г. Пајић нешто забуњено рече, да је нужно знати, шта се хоће с тим писмом пре него што се јавно прочита. Можда је интерпелација, а можда се и напада на кога. На то рече г. Ђенерал, да то стоји до општинара, шта ће се писмом радити, но на сваки начин треба најпре знати садржину његову. Г. А. Д. Јовановић први је од општинара заступао, да се цело писмо прочита, и с тога се обрати на општинаре, те их са јасним гласом зашта: „Хоћете ли да се прочита?“ Изузимајући два-три сви гласови једногласно рекоше: „Хоћемо!“ Услед тога прочита мајстратски саветник г. Петровић немачки написано писмо које је укратко ове садржине.

У своме писму наводи г. Ивић, како је позивницом у данашњу општинску седницу позват, но да не може на ту дужност доћи из узрока, који ће варошком заступништву следећем на знање дати. После ових уводних речи навађа, како је као правобранитељ добио одређење за Земун, и наставивши се ту, испуњавао га жеља, да буде по својим слабиим силама свома садашњем завичају од користи. У томе га никад нису руководили тежње и гразења за богатством или сујета, него једино то осећање, да је њему, као сину сиромашње Границе, из просте граничарске куће изишавшем, који је образован о трошку Границе, у дужности, радити и по могућности што допринети у корист ове наше домовине. Тако је мислио колико-толико одужити се, што је на њега Граница трошила. Осам година је прошло, одкад је у Земуну. „За то време, вели, моја су дела пред очима свију, и сваки поштен човек мора ми ту сведочбу дати, да су намере добре биле, и да ни сам никад своје време и своју силу штедио, да те своје намере у дело приведем. А што нису резултати, вели даље, одговарајући очекивању, то се мора приписати, што за такво што није довољно само сила појединца, него треба да је потпомогнут од стране својих суграђана; а те помоћи довољно није имао.“

По постојећим околностима није се могао ни надати, да ће његов рад од свих страна признање поључити. Но он није се никад критике бојао, што више он у истој види добро сретство, које одвраћа од странпутнице; па борбом мњења и истина се рађа. Али је љутски рад изложен и критици пакости, мржње, зависти, непријатељства и себичности. Но и оваква критика може да је од вајде, док она не прекорачава границу закона. „Ја сам такве еређе, вели, за коју би ми завидити могли, и то што мој је рад и признање и укор људи налазио. Ја би пак задовољан био кад би се критика само на мој рад ограничавала, али моји противници нападају на моју личност и подмећу ми намере, које никад имао нисам. Они на то иду, да ме у очима мојих суграђана морално упропаштају. Што се морам против тих нападаја бранити, то ми нико не може замерити, у толико мање у колико моји кораци код г. Градоначелника, које сам тога ради учинио, остадохе без сваког успеха; шта више, изгледа као да су услед тога нападаји на моју личност још више изазвати, и најпосле на оно место премешћени били, па коме треба да влада пристожно понашање.“

Још навађа г. Ивић, како је у општинском већу г. Пајић читао сахат против њега говорио и

напастовао га, а претседник није му одузео реч, као што то закон прописује, и једва је могао напастовани неколико речи у своју одбрану да изговори. Тада није нико ни од општинара устао да га уме у заштиту. Но при свем том он је радио и трошио своје време око општинских послова, мислећи да ће неуморним радом у корист општине признање задобити, те ће противници престати нападати га. Али се он у томе преварио; грдње њему направене беху предмети и по биртијама и другим јавним местима. Премда вели, у томе ни један честит човек учествовао није, то он ипак није могао на лако увети, већ се тужио г. Градоначелнику, молећи да то престане. Но и овај корак беше бадава, као што остадохе и други безуспешни.

Из тога узрока и што је, вели г. Ивић, у општинским седницама без сваке заштите напастован и плачкашом свију каса назван, то ће он изостати из општинске седнице док не буде обезбеђен против таквих увреда, па и после ће само толико радити, колико и други чланови општине раде. Што се пак писмених послова тиче, које је он досад бесплатно за општину радио, то ће се он њих само онда примити ако му буде општина као адвокату добро платила, премда би му мило било, кад би их она другом ком поверила.

Ово писмо, које ту само у изводу могомо да саопштинско, учинило је велики утисак, и на лицима највећег дела слушаца могло се приметити саучешће и знаци одобравања писчеве речи.

(Наставиће се.)

— Ономад је овдашњој армицији дошла наредба са угарске стране и из Загреба, која наређује, да од нове 1869. године еремске армиције: Земун, Јаково, Кленак, Митровица и Рача подпадају финансијској земаљској власти у Загребу. Уредба та, написана је на немачком језику, но не вели, који ће одсад да буде службени језик, српско-хрватски или немачки.

(Задружно.) Немачка певачка задруга даје у идући Четвртак у дворани код „анђела“ свој други редовни концерт. Распоред показује десет точака, међу којима и једно парче на гласовиру.

— Турци имају тај рђав обичај, у славу свеца Мухамеда за време бајрама прекомерно из топова и пушака да пуцају. Хришћани као да су се у њих угледали, јер и код нас мисле неки, да нису провсли божић, ако силна пуцњава не потреса дан и ноћ ваздух. То видосмо и сад на римски божић, а морамо бити приправни, да ће о српском божићу још црње и горе бити. И ово пуцање спада у рђаве навике нашег простог света, од којих треба да се одучи. — Чујемо, да је наша ноћна стража у очи божића једног момка ошарарског злоставила с тога, што није хтео да проведе божић у хансу. Ако је истина, да га је извукла из једне кафане, то је она двогубо грешила, јер као што је познато, ноћна стража само на сокаку има вршити дужност; по кућама они посла немају.

— Као што „Застава“ јавља држ. војено министарско покренуто реформама, које бечко министарство просвете у немачко-славенским школама чини, послало је знатнијим учитељима по Краина на одговор нека питања, која се школеке реформе тичу.

— Из Београда нам пише наш дописник ово: „Обећавах вам, да ћу вас извешћавати о раду наше уставне комисије. Ево ћу да учиним, што рекох. Почем је било призивање св. духа, отвори седницу Намесништво беседом, коју сте зацело добили, и у којој је лепо исказана потреба преустројства наших закона земаљски, и у којој Намесништво свечано изјављује, да жели тако радити и томе раду тако слободно поље отворити, како би са данашњим напредним веком неизоставно корачали и народу сретније судбине постигли у слободи и просвети. Још је изјавило и то да ће све што буде за народ радило и с народом радити. У комисији има 75 чланова и до сад, кад вам ово пишем било је две седнице. У првој се зборило о питању, је ли потребан устав и тиме је био противан само г. Илић, члан суда, али и то тако да само данас није томе време. Иначе су сви чланови били за грађање устава и потребу тога доказиваше са сјајним доказима. У другој седници говорено је о законодавној власти. Комисија се изјавила за то, да буде две куће. У вечерњај седници световаће се одборници о томе, ко да буде у горњој кући и како да се бирају њезини чланови, а по томе и о преиначењу савета. Ово је веома важно питање, а како у одбору има разборитих и либералних људи, то се можемо уздати, да ће се и то питање решити онако, како ће бити најкорисније по народ, по његово самостално делање и развијање. Томе се можемо тим пре надати, што се у другој седници из уста самога министра — председника одбора — чуло речи, које оштро одбијају свако ускраћивање

народу онога, што је у његовој снази и потреби, речи које испуњавају надом и задовољство свако чисто српско срце. Међутим, како се то питање реши, ја ћу вам јавити, па тако и о даљем раду одбором.“

— Кнеза Црногорског Николу очекују у Петрограду, где ће одсести у царском двору.

— И у Паризу беху неке знатне промене министарства. Мустје је одступио и на његово место наменован је Лавалет, који је зналац источних одношаја.

— Турски посланик у Атини оставио је грчку престолницу, а грчки Цариград, јер грчка влада није хтела задовољити Порту. И грчко пристаниште Сира блокирано је због лађе Еноса, што је доносила непрекидно усташима критским џебане, оружја, па и војнике.

— Омерпаша наменован је за главног командујућег против Грчке, и веле, да је добио налог, да се оправи са 75.000 војске на границу Тесалије. Енглес Хобарт паша има заповест да крстари по грчком мору.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Стање воде Саве.

Код Земун:

У Четвртак 12. Децембра: 5 ст. 10 пал. над нул. Суво.
„ Петак 13. Децембра: 5 ст. 6 пал. над нул. Суво.
„ Суботу 14. Децембра: 5 ст. 6 пал. над нул. Суво.

Код Митровице:

У Четвртак 12. Децембра: 6 ст. 2 пал. над нул. Суво.
„ Петак 13. Децембра: 6 ст. 1 пал. над нул. Суво.
„ Суботу 14. Децембра: 6 ст. 6 пал. над нул. Суво.

Код Сиека:

У Четвртак 12. Децембра: 3 ст. 4 пал. над нул. Мутно.
„ Петак 13. Децембра: 6 ст. 11 пал. над нул. Мутно.
„ Суботу 14. Децембра: 13 ст. 0 пал. над нул. Кишов.

У Земун, 14. Децембра. Извешће о радњи немојте очекивати ове недеље од мене. Празници су, а и осим тога немам пита да вам јављам. Скакање дуката последњих петнаест дана отворило је бар конјунктури

широко поље. Но сад ни о том предмету не може се говорити, јер ризично је, упуштају се у комбинацију, која се може још пре, него што лист до руке читаоца дође, пореметити. Од неколико дана нешто пада злато и сребро на бечкој бурзи, али узроци, којима се приписује пређашње скакање, још постоје; шта више, ситуација политична види се, да је заплетенија. Али бечка је бурза зависна од вести са запада, а на западу гупињу се из петних жила, да пламен на истоку не букне.

На житној бурзи у Бечу у Среду 11. о. м. сасвим слаб беше промет у шеници, једва 6000 мерова. Није ту било ни знатне промене у цени. Ова је цена побележена: Моришкој шеници 87-фунт. 4.60, перјамовској 4.63, санатској шеници 86 1/2/87-фунт. 4.50, све у Буру; шопронској пак у Безингу, 87-фунт. 4.70. Словачка раж у Бечу 80-фунт. 3.60. У јечму није се ништа радило, а 45-фунт. угарска зоб беше 1.90, 48-фунт. 2.06.

Време је лепо, ако се овакво време у ово добо године лепим назвати може, Последњих дана, особито јуче и данас свет се шета по сокаци у пролетним хаљинама. Термометар реомиров показао је 14 степена топлоте. Као што се чита по новинама, свуда по средњој Европи овакво благо време влада.

Сисак, 9. Децембра. (А. Г.) Жељезница још никако не прима робу. То и што су дозови све већи остадоше радње и ове недеље слабе. Што пак скочише дукати, то је било од утицаја само на зоб, коју радо куповаше, и то 1500 мерова хрватске 43/44-фунт. цолцента по 3.35, 8100 мерова босанске (транзито) 41/43-фунтатике цолцента по 3.35—40, 42-фунт. по 3.48 у колодвор постављена. Зоби радо куповаше због изгледа да ће рата бити.

Кукуруз, нова роба, тражио се спочетка недеље прилично и било је купаца од 6700 мерова босанског решетаног (транзито) по 3.30—50; 1000 мерова банатског новог 83/84-фунт по 2.35—40. Но како се чуло, да је кукуруз у Енглеској пао, ослабила је и овде воља на куповање.

У Ливрпољу и Лондону скочила је шеница са два шилинга. Како се за то чуло овде, иницијалне робе престадоше са понудом. Продато је само 2000 мерова српска жита 79/80-фунт. по 3.25 4000 мерова банатска жита 81/82-фунт. по 3.60.

Пиварскијеча м тражи се с тога, што је та роба у Енглеској скочила. Продато је српског јечма 7000 мерова (транзито) 64-фунт. по 3.55 цолцента, у колодвор постављено.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	9.	10.	11.	12.	13.	14.
	Д е к е м б р а .					
Дукат царски	5.73	5.69	5.68 1/2	5.69	—	—
Сребро	119.—	118.25	117.75	117.75	—	—
5% металници	58.50	58.25	58.65	58.75	—	—
Ови с кам. мај—новем	—	59.30	59.50	59.20	—	—
5% народни вајам	64.10	64.—	64.10	64.—	—	—
Акције народне банке	655.—	659.—	659.—	660.—	—	—
„ кред. завода	230.90	235.—	237.80	239.—	—	—
Ловови 1860. године	88.50	89.10	90.20	90.80	—	—
Лондон	120.70	119.90	119.60	119.—	—	—

Пловидба местне лађе до 21. Децембра.

Из Земун у Београд, у 8 сахата у јутру.
Из Београда у Земун, у 8 и по сахата у јутру.
Из Земун у Београд и Панчево, у 9 сахата у јутру.
Из Панчева у Београд и Земун, у 12 сахата у подне.
Из Земун у Београд, у 3 сахата после подне.
Из Београда у Земун, у 3 и по сахата после подне.

ОПШТА РУБРИКА.

Предништво не одговара за чланке, који се печатају под овом рубриком.

Herr Redacteur!

In der letzten Nummer Ihres Blattes las ich die Rüge, welche dem Cerventaer Ueberfuhrpächter da erteilt wird. Auch ich will zur besseren Beleuchtung dieses Uebelstandes einen Beitrag beisteuern. Vielleicht gelingt es endlich, die Aufmerksamkeit jener Organe darauf hinzulenken, zu deren Ressort die Sorge für das Kommunikationswesen gehört.

Am 6. Juli l. J. 10 Uhr Vormittags langte ich zu Wagen von Glogon bei Cerventa an. Ich hatte Eile, denn zu Mittag mußte ich in Belgrad eines sehr wichtigen Geschäftsab schlusses halber anwesend sein. Wie gewöhnlich war kein Kahn vorhanden. Ich läutete die Signalglocke wohl mehr als zwanzigmal vergeblich; der heisere Ton der geborstenen Glocke dürfte das Ohr des Herrn Pächters kaum erreicht, ebenso wenig, als sein Auge das Flattern meines weißen Sacktuches bemerkt haben, das ich an eine Stange gebunden als Signalfahne benützte.

Nachdem ich mich in dieser Weise durch sieben Stunden vergeblich abmühte, vom Regen, der in Strömen fiel, bis auf die Haut durchnäßt, und als auch der Wagen höchst ungestüm seinen Tribut zu fordern begann, mußte ich darauf bedacht sein, eine Nachtherberge aufzusuchen, die ich auch zu Fuße (mein Fuhrman, nachdem ich Cerventa erreicht, fuhr gleich wieder heim), bis an die Knöchel in Sumpf watend, um 6 Uhr Abends in Alt-Borča erreichte.

Um 6 Uhr Morgens war ich wieder bei dem Cerventaer Kordonsposten, um dieselben Uebungen wie Tags zuvor durch volle drei Stunden zu wiederholen. Endlich um 9 Uhr Vormittags brachte mich eine Fähr nach Semlin, wo ich indignirt des Zeitverlustes halber und erschöpft von Strapazen ankam, wodurch ich mir zwar keinen Rheumatismus, dafür aber einen Prozeß wegen Verschmämmnis zuzog, dessen Erpensen füglich der Herr Ueberfuhrpächter zu berichtigen hätte.

Jelencić.

Nr. 5180. ad Nr. 4967.
Abthl. 2.

Edikt.

Vom k. k. Semliner Militär-Communitäts-Magistrats-Gerichte ist auf Ansuchen des Proka Ratoschewits, Handelsmann in Mitrovitz und des Nikolaus Wilko, Handelsmannes von hier, um die Amortisirung des aus der Innehabung des Proka Ratoschewits angeblich in Verlust gerathenen und lediglich mit der Unterschrift des Nikolaus Wilko als Acceptoranten versehenen sechs Monate a Dato zahlbaren Primawechsels dto Semlin am 25. September 1867 per 5000 fl. öster. Währ. in die Ausfertigung dieses Ediktes gewilligt worden.

Es wird daher derjenige, welcher dieses Wechselakzept in Händen hat, aufgefordert, dasselbe binnen 45 Tagen vom Tage der Verlautbarung dieses Ediktes so gewiß hiergerichts vorzulegen, widrigenfalls nach Verlauf dieser Frist der Wechsel als amortisirt erklärt werden würde.

Semlin, den 11. November 1868.

Bach, Major
Bürgermeister.

Schreiber,
Hauptmann-Auditor.

Ein gutes Billiard,

welches erst kürzlich überzogen wurde, sammt 5 Bälle und 6 Queues, ist um den Preis von

120 fl. zu verkaufen. Näheres im Gasthause zum „Dampfschiff“ in Semlin.

Добар билјар.

са свим новом чохом, 5 лопти и 6 билјарских талова продаје се за 120 форината. Где? дознаје се у Земуну у гостионици код „Дамшица.“

У ТРГОВИНИ

ФРАНЉЕ Ђ. ШТРАЈХЕРА

„код пужа“ у Земуну

има на продају фришке моруне, јесе-тре у саламури, хајвара и разних сувих риба по умереној цени. Исто тако и другог бакалеког еснапа.

ОБЈАВА.

Највишим решењем од 12. Септембра т. г. дозвољено је оснивање народне банке као самопомоћног друштва у Панчеву, и овај ће завод од 1. Јануара 1869. своје деловање отпочети.

Јављајући о овом и. н. грађанству, позивамо га најучтивije да се овом заводу прикључи.

Учесником ове народне банке сматра се сваки, који на набаву акција улаже.

Читава акција износи 260 фор. а. в. и свакоме је дозвољено да себи колико хоће акција купи, које се у више пута банци отплаћивати могу.

Најмањи је улог 50 новчића на недељу. Сваки дан па и Недељом од 10 до 12 сахати пре, и од 3 до 5 сахати после подне могу се улови банци исплаћивати.

Осим ових улога на акције примаће се и новчане своте на камату и отказ.

Улови на акције носиће камату од 6%, а осим камате добијаће сваки учесник при крају сваке године на њихову уложену своту спадајућу дивиденду.

Исто тако има сваки учесник по мери уложене му своте права на резервни фонд, који ће се за трајање завода створити, ако би завод престао, или 10 година постајао.

Примање новаца на камату са отказом обављаће управитељ са управљајућим одбором и госп. уложником.

Даљи делокруг ове банке састоји се у следећим пословима:

- У издавању зајма друштвеним члановима.
- У есконтовању местних меница, као и у куповању и продавању таквих меница, које се у Бечу, Пешти и Тамишвару исплаћују.
- Свака меница мора имати два потписа, од којих је један укњижене фирме.
- У допуштању акцентног кредита на сигурност.
- У зајмовима на реалитете и непокретна добра.
- У давању зајма на необделане производе сваке врсте и на из њих учињене ствари, ако су већ у трговину прешли и квару не подлеже, па папире од вредности, ако су на бечкој или пештанској берзи курсом означени; на обвезнице и акције обртних подuzeћа; на ствари од злата и сребра, као и на адићаре; заповон на сребрни и златни новац.

Са овим давањем зајма скопчано је и установљење заложног завода, који залог у 5 фор. па до сваке своте прима.

У примању на сахрану ствари и папира од вредности, златна и сребрна као и готова новца, последње и ва текући рачун.

Управитељство ће себи за задатак ставити, да све молбенице што брже може решавати и да у свакој струци према поштованим учесницима праведљиво буде.

Управитељство.

Анзјега.

Mit Allerhöchster Entschliessung vom 24. September l. J. ist die Errichtung der Volksbank als Selbsthilfs-Verein in Pancsova genehmigt worden, und dieses Bankinstitut wird am 1. Jänner 1869 seine Wirksamkeit beginnen.

Indem wir einem P. T. Publikum hievon die Anzeige zu machen uns beehren, laden wir dasselbe höflichst ein, an demselben sich theilnehmen zu wollen.

Als Theilnehmer dieses Bankinstitutes wird betrachtet, welcher Einlagen zur Erwerbung von Antheilscheinen macht.

Ein ganzer Antheilschein beträgt fl. 260 ö. W. und es ist Jedermann gestattet, so viel als er will Antheilscheine an sich zu bringen, jedoch können auch in Raten diese Antheilscheine an die Bankkassa berichtigt werden.

Der mindeste Einlagsbetrag ist 50 fr ö. W. pr. Woche. Jeden Tag, selbst an Sonntagen, von 10 bis 12 Uhr Mittags und Nachmittags von 3 bis 5 Uhr können die Einlagsbeträge in die Bankkassa eingezahlt werden.

Außer diesen Einlagen von Antheilscheinen werden auch Geldbeträge gegen Verzinsung und Kündigung angenommen.

Die Einlagen für Antheilscheine werden zu 6% verzinst, und nebst den Zinsen erhält jeder Theilnehmer nach Abschluß eines jeden Verwaltungsjahres die auf sein Einlagskapital entfallende Dividende.

Ebenso hat jeder Theilnehmer nach Maßgabe seiner eingelegten Kapitalsumme den Anspruch auf den während der Dauer des Vereines sich gebildeten Reservefond, im Falle sich das Bankinstitut auflösen, oder aber die Frist von 10 Jahren erreicht haben sollte.

Die Verzinsung von Kapitalien gegen Aufkündigung wird von dem Director im Verein mit dem Verwaltungsrathe mit dem Herrn Einleger jedesmal vereinbart.

Der weitere Wirkungskreis dieser Bank besteht in folgenden Geschäften:

- In der Hinausgabe von Darlehen an die Vereinsmitglieder.
- In der Eskontirung der Platzwechsel, so wie der Ankauf und Verkauf von solchen Wechseln, welche auf dem Wiener, Pester und Temesvarer Plätze zahlbar sind.
- Jeder Wechsel muß mit zwei Unterschriften, wovon Eine die einer protokollierten Firma ist, versehen sein.

c) In der Bewilligung von Akzeptationskredit gegen Bedeckung.

d) In Darlehen auf Realitäten und Grundstücken.

e) In Vorschussleistung auf Rohprodukte aller Art, und auf die daraus gefertigten Waaren, insofern sie bereits in den Handel übergegangen sind, und dem Verderben nicht unterliegen; auf Werthpapiere, wenn sie auf der Wiener und Pester Börse zu einem Course notirt erscheinen; auf Verpflichtungsscheine, Aktien und Obligationen von Industrieunternehmen; auf Gold- und Silberwaaren, sowie auf Juwelen; endlich auf Gold- und Silbermünzen.

Mit diesem Vorschussgeschäfte ist die Errichtung einer Pfandleihanstalt verbunden welche Faustpfänder mit dem Betrage von 5 fl ö. W. angefangen bis zu jedem Betrage belehnt.

f) In dem Depositengeschäfte mit Werthgegenständen, Werthpapieren, Gold- und Silbermünzen und baarem Gelde, letzteres auch für laufende Rechnung.

Die Direktion wird sich zur Aufgabe stellen, alle Gesuche so schnell als möglich zu erledigen, und nach jeder Richtung hin den geehrten Theilnehmern gerecht zu werden.

Die Direktion.

Рупа на рукаву.

(По Чоке-у)

В а с п и т а њ е.

Малог Миливоја сасвим чисто обуку, али у просту и грубу одећу. Он је већ научен био по коњушарама и под туђим плотовима ноћи проводити.

Богати господар Марић даде му за постељу једну сламарицу а ранио га је најпростијим јелом. — Деран је весео и задовољан био као да је у небу; увек беше брз, послушан, љубазан, неуморим и сасвим одан; још као млад врло је природног дара показивао, али је у свачем оном наравно незналица бивао, што није од једног просијачета ни захтевати. За по године дотле је дотерао, да су га већ с разним налозима и порукама у свет пуштати могли. Он се је, истина с великим трудом на сваки ред и чистоту навикао. Рад његова добра срца сви су га у кући заволели и љубили. Господар Марић га је увек сином називао и чврсто је наумио, да из њега ваљана човека учини. Миливој је већ и у школу морао, и ту је врло приљезжан бивао. Испрва му није баш најбоље пријало, али временом је све лепо и красно ишло. Кад приметити да му се добротвор његовом напретку радује, то му онда највећа награда беше. А кад се је господар Марић спрам њега декоји пут мало ладнијим показао но обично, то је за њега највећа каштига била.

Но овде вам сад нећу описивати васпитање једног просијачета, но буди само још ово речено, што је сасвим господару Марићу урођено било. Миливој је дакле после две до три године већ и за сто господара Марића примљен био, па од сваког је јела и он окусити могао.

Али господар Марић би га увек похвалио, кадгод би се Миливој радије за лебац, месо, земљунику и друга проста јела већма приваћао, него за колач и друге посласице. Он је могао у самом перју спавати; али се господар Марић врло радовао, што је Миливој своју сламарицу чувао. Сваке недеље добивао је по талира ђепаша, али за тај новац ништа за себе није смео купити; он га је само за добро других људи уложити могао. Али ипак му допуштено беше да каткад и заштедети може, па кад би се догодило да други добио не би, да опет при себи коју пару имаде. — „За себе се не смеш преко мере старати и трошити; него све штогод имаш, употреби за друге!“ Тако му је у

свакој прилици добротвор говорио. Кад Миливоју 16 година беше, даде му господар Марић четир стотине талира баш на рођен дан.

„Сад љубазни Миливоје мој,“ рече му, „сад се морамо оделити нас двоје. Ево, ја ти дајем новаца. Одо-ти се рани, одевај и исплаћуј своје учитеље; набави све штогод хоћеш. У мојој кући истина можеш остати, али ми мораш за собу, постељу и покућство свака три месеца четир талира плаћати. Сад дакле смести се и уреди како год знаш!“

Миливој се упропасти, но опет се нешто и обрадује, кад је видео да је од толиког новца господар. За кратко време сасвим се смести. Сваког месеца је од својих разхода морао рачуне давати. Господар Марић је на све бодро мотрио, али је и њега пуштао да тако исто на све пази и мотри. Миливој је живео, као што је господар Марић и очекивао; био је штедљив као тврдица, али где је помоћи требало, ту беше као највећи богаташ издашан. На измаку године имао је још 120 талира. Ово даде под интерес, те опет дотера до својих 400 талира.

Тако то трајаше до двадесете године. Господар Марић га пошаље на универзитет, па му још нешто новаца домете, с речима: „Ни нашта не навикавај своје тело, драги сине! Али што му је год нужно и потребно, то му не ускраћуј. Вештак, који је окретан и вешт, мора добру справу имати; јер без ове је сплетен и везан. Тело је дакле та справа; а вештак је бесамртни дух наш. Тога дакле гледај да усавршиш! Тај живот људски је одвише кратак и ништа друго није до школа. Усавршавај само дух и срце; јер ми ни један не знамо зашто учимо. То ћемо, сине, тек у оној вечности дознати, у којој ће нас благи отац на више и светије звање поставити. — Ево, ја ти знатну своту новаца дајем за те три године, што ћеш их на универзитету провести. Ти ћеш их заиста требовати. Уз свако најбоље друштво мораш пристајати, те тако да људе разних ђуди познати можеш; али ни од хрђавих се друштва не смеш клонити; ти и такове провидети мораш. Ако си слаб и неваљао, пропаћеш; ако си постојан и чврст, то ћеш над свима неодан одржати и свуда ћеш први бити. Помисли да за три године сам себи кору леба заслуживати мораш. Онда ништ више од мене тражити немаш, нити ћеш што добити!“

Рупа на рукаву.

„Видиш, ја сам богат — бар за так се људе држим“ — настави господар Марић свој говор: „Али своје богатство за мене никакве радости нема; јер ја за себе врло мало требам. Дакле нашта ми је свото благо? Али се опет радујем у толико што сам све својим сопственим трудом и на најпоштенији начин стекао. У мом целом богатству ничија кап крви, ничија суза умешана није, но само једини зној, с којим сам га заслуживао. Видиш сине, ово су највеће радости душе човечије: радиност у великом и малом и невиност; све је остало више мање лудост и будалаштина, н. пр. честољубље, разњежена љубав, сопствена корист, господство, гордост, завист, мржња, исмевање своје вере и закона и т. д. Миливоје, ово добро утуби: да онај који одважно ал невино како у малом, тако и у великом ради и труди се, у тога је најчистија савест. Ништа малено не презири, мислећи да је оно ништаво и незнатно; јер Господ још ништа ништаво и незнатно створио није. Та и искрица песка и сам пузећи првић је велики.“

„Ја сам гледао да те добро васпитавам. Ти си био дивља, ал снажна вочкица. Сад ти је пак двадесета година, она година у којој се човек с анђелом и сатаном борити има. Дај Боже да у теби анђеоло победу одржи! — Сваки човек најпре се као воћка одрањује, затим као животиња и напоследку као анђеоло. На жалост многи људи даље не дотерују, до као једна научена и извештбана животиња.“

„Али ни саму животињу презрети не смемо. Из највеће прашине и блата процвати најкраснији и као снег бели љиљан. Видиш, мене је маленкост до овог стања довела. Ја сам учио шити, те тако сам ево богатим човеком постао.“

„Ти ово ваљда не ћеш веровати, али ти опет кажем да је тако. Мени је четрнаест година било и ја сам знао читати, писати и рачунати. Е, толико сам већ био дотерао. Мој отац беше занатлија. Он сиромаше већ није знао шта ће самном; јер новаца није имао, и то ми је повод да дало те сад све добро увиђам.“

„У детињству имао сам једног друга, који се Рада звао. Обојица смо били и доспевали свуда и нигде, и као што су обично деца дивљи и самовоље. Одећа нам никад нова не беше, јер све је то на брзу руку измрљано и подрапано било. Али то нас је, вере ми и доста ба

тина стајало; али кад нас код куће добро извоште, а ми смо опет они исти, који смо и до сад били.“

„Једном смо седели у једном врту на клупи и договарали се шта ће који бити. Ја сам себи изабрао ђенерала, а Рада патријарха.“

— Та од вас никад ништа бити не ће! — проговори на то један постар човек, сасвим лепо и чисто одевен, који нам за леђи стајаше и сав наш разговор слушао.

Обојица се препаднемо, а Рада запита: — „А зашто не?“ —

Старина му одговори: — „Ви сте деца добрих родитеља, то по вашем оделу видим; али вам ипак кажем да сте обојица само за просијаче створени; та зар би иначе могли те силне рупетине на рукавима трпети?“ — Затим нас обојицу ухвати за руку и турао је прсте у изфотани рукав. — Ја се страшно застидим, а и Рада са мном заједно. Сад настави тај стари господин од прилике овако: — „Ако вам код куће нема ко да закрпи, зашто се сами не учите? Видите, да сте се одма постарали, чим вам се лакат почео дерати, само с два бада би га лепо окрпили да се ни познавало не би; али сад је већ све касно, па зато и изгледате као сушти просијаци. Кад хоћете тако велики људи да budete, као што мало пре рекосте, то онда најпре с малим почети морате. Закрпите најпре те јаме на тим подрапаним лактовима, па онда тек на даље мислите!“ —

„На те се речи обојица јако застидимо; ћутећи кренемо се одатле, ал Боже сачувај да смо што зло о том старини помислили. Ја тако мој руков тако наместим, да не би нико издрте рупетине видети могао. Од то доба сам сиграјући се од мајке шити учио, али зашто сам то чинио, ником ни речице прословио нпсам. Сад чим ми се на одећи мало што подере, или закрпа опара, сместа је зашивено и закрпљено морало бити, и од тог времена на све сам бодро мотрио, да ми одећа издрта или прљава не буде. Свагда сам чист ишао; био сам врло брижљив и увек сам се с највећом радошћу тог старог господина сећао, давајући му све за право, штогод ми је онда рекао. Кад човек само два-три бада с иглом још за врућа трага учини, кадар је своју одећу сасвим читаву и здраву одржати; тако исто и шаком креча у стању је човек целу кућу оправити. Та и из сами пара постају форинте; из једног малог семена цело дрво и

то још како големо и разгранато, да се човек дивити мора.

„Рада пак то ништа на ум узимао није, али то после и јесте од грдне штете било. Касније будемо обојица неком трговцу препоручени, који је од својих шегрта строго изискивао да му сваки добро читати, писати и рачунати знаде. Кад нас је дакле господар испитивао што који зна, мене тако за вреднијег и способнијег прогласи. Одело, истина да ми је старо било, ал притом чисто и цело, а радино свечано одело сасвим траљаво и неуредно беше. Мој принципал често је за мене говорио: Кад год га погледим, увек себе и своје ствари у реду држи, а од оног другог никад ништа не ће бити. А ја често мишљах на оног старог господина и на моје издрте лактове.“

„Ја сам врло добро опажао да се у моме послу, знању и понашању још по гдекоја рупа на рукаву налази. Дакле два-три бада у згодно време све ће поправити без икаква напора и вештине. Само нипошто не допустати да се та рупа већма шири и дере; јер иначе тако по кројача да другу одећу приправи или по лекара за здравље, а за моралне рупе по власт, што кривце осуђује, шиљати се мора. Ништа незнатног и равнодушног нема како у добру, тако и у злу. Који ипаче верује, тај нит себе нит живот свој познаје. Мој принципал имао је такође страшну рупу на рукаву, т. ј. беше велика прзница, самовоља, чудљивац, а то ме је врло расрдити могло. Кадгод сам му што противно рекао, ту без свађе није могло проћи. Охо, помислим ја, та и отуд може која рупа на рукаву искренути. Та и ја би могао иста така прзница и несмотрен бити, као и мој господар. Од тог часа све сам му за право давао; ја само сам се тим с задовољавао да увек праведно радим па тако сам ваздан мира имао.“

„Кад сам већ трговину изучио потражим себи другу кондицију. Одавно навикнут са малим задовољити се (јер који год сувише имаде, тај никад задовољан није), гледао сам што више да заштедим. Научен и на то да ни једну рупу на рукаву не гледим; а ни од других глава не окречати, био сам са целим светом задовољан, као што је и цео свет самном задовољан био. Е, тако сам ја добре пријатеље, потпору и поверење задобио, а бог милостиви ми рад благослови. Али сав тај благослов у томе лежи: ради и мисли поштено па се не бој!“

„Ето виш, тако је моје имање расло. Но теби не треба толико! Више сам пута тако помислио, та теби ни десети део од тога не треба! — Ваљада да неку параду пред светом истерујеш? — То је будалаштина. — Или да у старости својој још коју рупу на рукаву добијеш? — Не, него помажи ти брајко другима тако, као што је теби бог преко других помогао, па притом и остани. Али на послетку највеће је добро, што га богатство даје, за то, што не зависиш од других чудљивих људи, и што му је делокруг велик и простран. Сад дакле, Миливоје мој иди на високе науке и изучи што ваљано; сећај се чешће оног старог господина; чувај се од најмањих иступлења, а нипошто не чини онако, као што је мој друг Рада чинио. Видиш он је на послетку и војник био и у Америци главом платио.“

Занатлијски момак.

Миливој оде у Петинген и ту је права слушао, где врло ваљан и приљезжан беше; али никад ни једног друштва није избегавао, нити опет себи уживања ускрачивао. Али опет зато знао је штедити; јер је неку велику намеру имао. Хтео је целу Европу да прође. Истина господар Марић га је подбадао и вољу му на то уливао, али је напред још и обећао да му из свог џепа ни потуре на тај далеки пут неће дати. А господар Марић што једанпут обећа, ту је увек своју реч одржати знао. На путу треба заиста сваком новаца, али ма да их Миливој имао није, ипак се је брзо одважио. Кад је већ доктор права постао оде код неког столара и ту пзучи тај занат као: дељати, длебити, тестерисати, бушити, лепити, дрвцад резати и т. д. Његова вештина у сликању, његов укус и кемично знање — све му је то овде добро дошло. За годину дана, са свим је механично свој посао сватио; сав је посао као и други занатлија у прсте разумвао, те тако буде за потпуног столарског момка потврђен.

Једног вечера врати се господар Марић са своје обичне шетње кући, седне код прозора те је пушио из своје луле. Одједанпут стане неки стран калфа пред њега с обичним пртљагом на леђи, поздрави га и држећи шешир у руци не проговори ни речи. Господар Марић баци му неколико новчића у шешир. Овај му захвали, метне милостињу у шпаг и рекне му да је рад са господа-

рем Марићем на само говорити, на које таки пуштен буде.

Исти момак изручи господару Марићу усрдан поздрав од Миливоја, на које се овај као дете обрадује. За три године још ни словца о свом посинку чуо није, који му милији беше и кога је већма волео, него што би онај и помислити могао. Али чим господар Марић момка у очи погледа упрепаштен скочи три корака натраг. „Шта? та је ли могуће да си ти, Миливоје драги? Ти самном неку шалу проводиш? — Зар се у таково руво доктори права одевају?“

Миливој смешећи се рече: „Ево свршеног правника с пртљагом и спремна за пут, као столарски момак. Он ће себи са својим занатом екуда кору леба саслужити моћи и лепо живети. Ево моје дипломе. Сад сам наумио кроз туђи свет да путујем и дошао сам да вас још само једном видети могу, драги оче, да вам још једаред благодарим и ваш благослов собом на пут понесем.“ — Ово господара Марића врло троне и очи му се суза напунише. Он падне свом добром Миливоју око врата, претиште га на груди и зајец: „О јесте, ти и јеси мој син, и ја ћу ти знати отац бити.“

Господар Марић задржи га месец дана код себе, а затим благословивши отпусти га на пут. При ранку зашита га: „А имаш ли новаца?“ Миливој му одговори: „Та имам још 25 талира. То је све што ми је још претекло.“

„Е, па то је баш колко и треба за једног путника и то за једног занатлијског момка,“ рече му господар Марић смешећи: „Ево ти још један талир, па ћеш онда свега 26 имати. Сад збогом пошао. Пиши ми сваког трећег месеца, како ти посао иде, шта си све научио и видео. Само се добро чувај да коју рупу на рукаву неодбијеш, па ће онда све добро бити.“

(Наставиће се.)

Жалба учитељског збора.

Од више страна дошла су нам „Припослата“ са зактевањем, да их уврстимо у лист, и која мање-више изражују негодовање са понашањем г. Пароха николајевске цркве земунске, које је показао исти господин на вечерњу у очи храма цркве и следећих дана према учитељу. Ми нехтедосмо тим жалбама уступити

места у „Гласнику“ из узрока, што чланке без потписа не печатамо, а највише због тога, што нисмо ради свештенике јавној критици изложити. Што ову жалбу господе учитеља ипак штампамо, то чинимо с тога, што је ствар већ предата јавности, почем је црквеној општини поднешена.

Жалба предана г. Проти као садањем претседнику црквене општине и гласи овако:

Из узрока, што се пре кратког времена овде на немо догађај збио, којим смо у једној особи заједнички сви јавно увређени и у достојанству и звању без повода нашег омаловажени, побуђени се најбоље, племенитој општини жалбено принасти.

Врло добро знамо у каквом сношају треба према г.г. свећеницима да стојимо. Нама је у свету дужности — како и сваког другог члана народа нашег — да у особама ове часне господе поштујемо ревностне проповеднике Слова божијег, служитеље светог храма господњег, примерне пастире и учитеље народа свог. Таковој дакле господи дужни смо сви увек поштовање и част одавати, а с тим принципом и примисмо се звања, које данас у овом месту отправљамо. Но кад то начело наше исповедамо и извршујемо, држимо да таково поштовање наше и праведна одзива са стране г.г. свећеника заслужује, што нас још више подстицају мора, да ово поштовање наше у пуној мери сваком приликом изражујемо.

Човек данас, бар се тако држи, живи у свету слободу, де му је част и поштено име најсветији аманет. Част дакле појединог човека лакомислено у подемех узимати, њоме се титрати, или је насилнички и хотимице вређати, показује сувише велику дрскост, која ваздан свестан и енергичан отпор заслужује.

Наша је девиза та: да сваког (који поштовања заслужује) у највећој мери поштујемо, па према томе на браник станемо оном, који се подигне да нам част, достојанство и име буди каквим начином вређа.

Али много се пута догађа, да се човеку најпоштенније намере, најлепше тежње морају да осујете па често баш од онаких особа, о којима се најбоље и најплеменитије мислило.

Ето, такова уда срећа и особље овдашњих учитеља епископских постиже, које држећи се своје девизе приморано је због нанесене му увреде племенитој оvd. општини црквеној зажалити се, у толико више што је необорима истина, да овдашње школе епископске засад у очима Зем. грађанства веома мало важности имају, што уопште и свећеницима у дужности лежи, школу у очима народа дизати а не хрђавим својим понашањем према учитељу овога важност и пред народом и пред децом убијати.

Но да би племенита Општина основност жалбе наше јасно увидети могла, потанко ћемо да опишемо ток оног догађаја, којим је на понижење учитеља епископских у овој вароши смерано. Ствар је у овоме:

Овдашњи парох светониколајевске цркве г. Никола Савић при слави поменутог цркве а у време светог богослужења 5. и 6. Децембра т. г. јавно је срамотно учитеља З. епископског разреда главне школе Зем. Бр. Кузмановића.

У очи св. Николе по обичају овдашњем одржавала се мала вечерња, при којој постоје неки обичаји, којих по другим црквама на тај дан нема. Ми као учитељи, који смо тек ове године та места заузел, са свим је паравно да помислите обичаје не можемо знати, што нам се дакле ни замерити

не сме. При почетку вечерње поменути наш брат учитељ Вранко Кузмановић читао је ислам, који се по правилу црквеном увек читао мора, ма каква вечерња била, после кога је г. парох у олтар га позвао и само тога ради, што је горенаведени ислам читао, стао га грдити и потом уштавиши га, да ли зна кад треба појати кондак „Возбраниј чудотворче,“ кад му овај одговори да не зна после многи опори речи са „halbrechts“ напоље га истера.

Ствар није на томе остала; но после овога дође парох г. Никола Савић у певницу, за чеја учитељева и ту га опет на глас грдити поче тако, да је цео у цркви скупљени народ на десну певницу очи упрло. У тој грдњи опомињао је он учитеља на правило црквено и између осталог и са отпustom му претио.

Али поменутог брата учитеља ни сутрадан на јутрењу неје мимоишло насртање истог г. пароха. На јутрењу држало се прво велико вечерње, при коме је учитељ Кузмановић паримеј читао. Кад је ово свршено било, опет га је г. парох у олтар позвао и наново грдити стао, од прилике овим речма: „Шта правите скандал по цркви? Срам Вас било: читате као букварца, па се опет мешате у те ствари те изврћете речи наопако. Та Ви треба да знате, да сав свет самном заједно цео паримеј на памет зна, па се само саблажњава слушајући Ваше читање!“ — Ту му је сад навео неку реч, коју је као бајаги г. учитељ при читању изврлио; али је баш та иста реч сасвим онако прочитана како ваља: дакле неје погрешно.

У тој ватри изговорио је г. парох вичући свакојак погрдне речи, на кад га је брат учитељ учтиво опоменуо да је у цркви те да мало лакше говори, овај га са „марш“ опет из олтара истера. Кад се пак јутрење почело поменути брат учитељ требао је да чита „шестогонсамије“, и само за неколике тренутке што се са овим закаснио, отворио је г. парох мале двери десно и у највећој жестини пред сакупљеним народом почео викали и грдити га. У то још и ово додајемо, да га је више пута „лудом“ и „невалицом“ назвао употребљавајући реч „ти.“

Овде је дакле само једно лице увређено, али ми се сви сматрамо као једна целина и једно тело, које је оштећено и онда, кад му се само један уд повреди. С тим више се има та увреда на нас све односити, што је нанесена у цркви и пред толиким светом, де ми сви једне и исте дужности вршити имамо.

Узимљући у обзир и ту околност, што нам је фактично познато, да је г. Никола Савић и у пређашње време на сву г.г. учитеље насртао и гонио их, закључујемо, да се и овде у овом случају хтело неко надмоћије и силовна власт од стране г. пароха над учитељима да покаже.

Нашоштеку и да је брат учитељ жестини пароховој повода дао, ми држимо, да св. црква никако не може бити место, где ће г. парох такове погрешке да исправља, па још описаним тоном и наведеним погрдним изразама, те с тога достављајући племенитој Општини тај случај подносимо своју жалбу на понашање пароха г. Савића са најучтиввијом молбом да се у будуће оваквим појавима са сходним мерама на пут стане!

Тврдо се уздамо у правичност племените Општине с уверењем, да ће плем. Општина у интересу правде и невиности, у интересу пуног уважења, пронаћи средство, којим ће нам се част и неповређено име осигурати од злобних или лакомислених и неправедних нападаја оних особа, које свој положај на зло употребљују.

Из друге ред. седнице учитељског Збора епископског држание у Земуну 10. Дец. 1863. године.

Мита Пешковић,
тајник.

Ст. Л. Милашиновић,
претседник.